

vonije, potem pa tudi Dalmacije, Bosne, Hercegovine, Istre in drugih sosednih pokrajin. V 1. zvezku, ki je izšel l. 1913., sta priobčila svoji razpravi Ivan Krmpotić: Prilog mikrofauni i mikroflori zagrebačke okoline in Josip Poljak: Pečine Hrvatskoga Krša (Pečine okoliša Lokvarškoga in Karlovačkoga — s 12 slikama i 9 tab.). Med publikacijami za 1914 pa sta izšla 2. in 3. zvezek „Istraživanj“. V 3. zvezku nadaljuje Poljak svojo temeljito obdelano speleološko razpravo: „Pečine Hrvatskoga Krša“. To pot je raziskoval v okolici Plitvičkih jezer, Drežnika in Rakovice. Jame iz okolice Plitvičkih jezer so neposredno vezane na smer jezer samih in to na en del doljenjih jezer, tako predvsem na okolico Kaluderovca in Novakovićeve brda ter na gorenji tok reke Korane. V svrhu lažjega razumevanja o postanku jam v tej krajini, je očrtal avtor v uvodu postanek Plitvičkih jezer, navajajoč mnenja priznanih avtorjev, ki so se pečali s tem vprašanjem. Jame iz okolice Drežnika in Rakovice so v gorenjem krednem apnencu in leže redno na prelomnicah ter imajo značaj razpok, ki so nastale po sodelovanju erozije in korozije tekoče in pronicajoče vode. Nato sledo podrobni opisi 20 jam in poljam. Besedilo ponazoruje 18 shematnih prerezov in 13 tabel z 26 fotografskimi slikami. Ker se je v zadnjih letih vzbudilo tudi pri nas speleološko gibanje, zato priporočamo našim jamoslovcem prof. Poljakovo razpravo. — V razpravi „Prilog zimskoj fauni i flori Plitvičkih jezera“ podaja prof. Krmpotić rezultate svojega raziskovanja meseca februarja 1913, ko je preiskal naslednja jezera: Kozjak, Malo jezerce, Galovac, Batinovac, Jovinovac, Okrugljak, Ciganovac in Proščansko jezero.

Drugi zvezek „Istraživanj“ vsebuje razprave, ki se nanašajo na prvo (od 25. julija do 2. septembra 1913) in drugo (od 16. do 24. novembra 1913) znanstveno. raziskavanje Jadranskega morja po posebni ekspediciji Jugoslovanske akademije Potovanji opisuje dr. M. Šenoa. Pri prvem, hidrografskem delu, sta sodelovala dr. A. Gavazzi („Odnosi temperature“) in F. Šandor („Kemijska istraživanja“). Bioliški del prinaša poročilo dr. L. Carja in dr. J. Hadžija. V njem podajata avtorja opazovanja in zaključke o planktonu preiskanih morskih okrajev Adrije. Pri tem sta se ravnala po metodi in ciljih avstrijske in italijanske ekspedicije. Iz istega vzroka sta tudi v pregledno tabelo sprejela le onih 50 značilnih vrst, ki jih je postavila avstrijska ekspedicija. — Dr. V. Vouk poroča „O istraživanju fitobentosa u Kvarnerskom zavalju“.

Novo knjižno izdanje matematično-prirodoslovnega razreda so tudi „Iz vješća o raspravama matem.-prirodosl. razreda“. Ta bulletin obsega kratke poretke z zaključnimi rezultati vsakoletnih v publikacijah Jugoslovanske akademije objavljenih prirodopisnih razprav v nemškem ali kakem romanskem jeziku. Služil bo torej za posredovalca z inorodnimi prirodoslovci, ki jih bo seznanjal z uspehi hrvatskih prirodoslovcev.

Dr. Gv. Sajovic.

Nekrolog

† **Dr. Vinko Zupan.** Dne 23. aprila t. l. je sklenil v ljubljanski deželni bolnici trpljenja polno življenje Zvonov večletni sotrudnik dr. V. Zupan, praktikant c. kr. licejske knjižnice. „Ali bi ne bilo žalostno — tako mi je pisal lansko pomlad iz Egipta — umreti zdaj, v najlepši dobi, potem ko sem se s svojim fragilnim zdravjem toliko namučil v gimnaziji in po univerzah! Škrofulozen katar na očeh

sem imel že v Zagrebu, pokvaril mi je levo oko tako, da mi pri čitanju sploh nič ne koristi; kroničen katar na očeh pa mi je ostal za vedno. S takimi očmi sem se gnal skozi vse študije. Stanovanje že v Zagrebu vlažen suterén, odtod škrofuloza; istotam škrlatinka. Večino svojega življenja pa sem potem prebil spet v vlažni, plesnivi, smradljivi bajti v Študentovski ulici. Niti za najprimitivnejšo higijeno torej ni bilo skrbljeno; kaj še, da bi bil kdo hotel ali znal okrepiti moj slabotni organizem . . . ki seve takemu sistematičnemu maltretiranju ni bil kos. Zgrudil se je na svoji križevi poti prvič v Pragi: težka nevrastenija. Popravil sem se nekoliko v Kamniku, a ker se nisem dovolj časa zdravil, kakor je zahteval zdravnik, je bil uspeh le hipen . . . Novo presiljenje z delom v Ženevi je privedlo k drugi katastrofi: nevrastenija je postala duševna bolezen . . . Oslabel sem tako, da bi bil umrl, da me ni vzela mati z velikim trudom iz mučilnice. Dolgo časa še ves zbeگان, sem se končno ojunatil, da sem se upal spet med ljudi in se zelo dobro okreplil na Gorenjskem pri napol-stricu župniku Fertinu. Okrepljen sem se podal na nove študije v Gradec . . ." Toda trpljenje se je začelo vnovič, jetike ni bilo mogoče ustaviti, dokler ga ni neznosnih muk rešila smrt, edina rešiteljica trpečih.

Zupan se je rodil 17. julija 1882 v Varaždinu. Svojo mladost je preživel v Zagrebu in v Ljubljani, kjer je tudi dovršil svoje gimnazijske študije. Na jesen 1901 se je podal v Prago na češko univerzo študirat slavistiko in germanistiko; kot izredni slušatelj je obiskoval tudi germanistične kolegije na praški nemški univerzi. Izmed profesorjev je postal Masaryk odločilnega pomena za vse njegovo poznejše mišljenje. V jeseni 1904 se je podal v Ženevo, da se nauči francoščine. Vsled nevarne živčne bolezni je bil primoran prekiniti študije do jeseni 1906. Podal se je nato v Gradec in obiskoval predavanja iz slovanske, nemške in francoske filologije do konca zimskega tečaja 1907/8. Dne 6. febr. 1909 je promoviral na graškem vseučilišču za doktorja modroslovja. „Večno bom hvaležen prof. Murku, ki me je znal navajati ljubeznivo k delu in mi bil sploh duševna opora“. Na zdravniški nasvet je moral po promociji v Opatijo. V januarju 1910 je bil imenovan na ljubljanski licejski knjižnici za neplačanega praktikanta in avgusta 1913 mu je naučno ministrstvo priznalo adjutum 1000 kron na leto. Ko se je novembra 1913 poročil, se je preselil v Kolizej in se nato podal iskat zdravja na jug. Mudil se je v Gorici, Opatiji in nazadnje v Heluanu pri Kahiri. V Egiptu se mu je začelo vračati zdravje, in začel je delati načrte za bodočnost; toda bilo je že prepozno: vse lepe nade so se razblinile v nič. Huda živčna razdraženost je pospešila konec.

Rajnski Zupan je bil izredno delaven in nadarjen pisatelj. Poseben talent je imel za jezike. Obvladal je poleg materinščine in nemščine tudi hrvaščino, češčino in francoščino; brez truda je čital laške in ruske pisatelje. Njegovi prevodi so točni; književna poročila svedočijo, kako resno je smatral nalogo kritika. Bolezen je povzročila često razdražen ton, ki preveva njegove referate, kar ni ostalo brez polemik. Z zanimanjem in umevanjem je čital tudi prirodoslovne spise in študije o socialnem vprašanju. Sodeloval je pri raznih slovenskih revijah, posebno marljivo pri Zvonu in Slovanu.

